



UNIwersYTET  
IM. ADAMA MICKIEWICZA  
W POZNANIU

## Udział obywateli w sprawowaniu władzy Sylabus zajęć

### Informacje podstawowe

|                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Kierunek studiów</b><br>Filozofia<br><b>Specjalność</b><br>Filozofia<br><b>Jednostka organizacyjna</b><br>Wydział Filozoficzny<br><b>Poziom studiów</b><br>studia drugiego stopnia<br><b>Forma studiów</b><br>studia stacjonarne<br><b>Profil studiów</b><br>profil ogólnoakademicki |                                                                                                                            | <b>Cykl dydaktyczny</b><br>2023/24<br><b>Kod zajęć</b><br>22FILFZS.24P.02325.23<br><b>Języki wykładowe</b><br>polski<br><b>Obligatoryjność</b><br>Obowiązkowy<br><b>Blok zajęciowy</b><br>Przedmioty podstawowe |
| <b>Koordynator zajęć</b>                                                                                                                                                                                                                                                                | Piotr Juchacz                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Prowadzący zajęcia</b>                                                                                                                                                                                                                                                               | Piotr Juchacz                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Okres</b><br>Semestr 3                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia</b><br>• Wykład: 15, Egzamin<br>• Konwersatorium: 15, Zaliczenie z oceną | <b>Liczba punktów ECTS</b><br>4                                                                                                                                                                                 |

### Cele kształcenia dla zajęć

| Kod | Cel                                                                                                                                                                      |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| C1  | Celem zajęć jest zapoznanie studentów z treściami programowymi zajęć oraz przedyskutowanie zdobytej wiedzy w kontekście samodzielnie przeczytanej literatury przedmiotu. |

### Wymagania wstępne

brak

## Efekty uczenia się dla zajęć

| Kod                                          | Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie                                                                                                                                                                                               | Efekty uczenia się dla kierunku                | Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć |
|----------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|
| <b>Wiedzy - Student/ka:</b>                  |                                                                                                                                                                                                                                       |                                                |                                                              |
| W1                                           | Zna i rozumie wzajemne zależności pomiędzy współczesnymi teoriami demokracji zarysowując mapę współczesnych teorii demokracji i zna podstawowe pojęcia dotyczące partycypacji obywatelskiej.                                          | FIL_K2_W01, FIL_K2_W03, FIL_K2_W08             | Egzamin ustny                                                |
| W2                                           | Zna podstawowe instytucje partycypacji obywatelskiej we władzy ustawodawczej. Zna i umie czynnie skorzystać z instytucji wysłuchania publicznego.                                                                                     | FIL_K2_W12, FIL_K2_W14, FIL_K2_W15, FIL_K2_W16 | Egzamin ustny                                                |
| W3                                           | Zna przykłady nowych metod zaangażowania publicznego obywateli i potrafi wskazać najkorzystniejsze warunki ich zastosowania.                                                                                                          | FIL_K2_W12, FIL_K2_W14, FIL_K2_W15, FIL_K2_W16 | Egzamin ustny                                                |
| W4                                           | Zna instytucje udziału obywateli we władzy sądowniczej. Potrafi określić zasady wyboru i udziału w sprawowaniu władzy sądowniczej przez ławników w sądach.                                                                            | FIL_K2_W12, FIL_K2_W14, FIL_K2_W15, FIL_K2_W16 | Egzamin ustny                                                |
| W5                                           | Zna koncepcje trójpodziału władz, relacji pomiędzy władzami i współczesne dyskusje na ten temat.                                                                                                                                      | FIL_K2_W12, FIL_K2_W14, FIL_K2_W15, FIL_K2_W16 | Egzamin ustny                                                |
| <b>Umiejętności - Student/ka:</b>            |                                                                                                                                                                                                                                       |                                                |                                                              |
| U1                                           | Potrafi zaprezentować wzajemne zależności pomiędzy współczesnymi teoriami demokracji zarysowując mapę współczesnych teorii demokracji i zna podstawowe pojęcia dotyczące partycypacji obywatelskiej.                                  | FIL_K2_U02, FIL_K2_U14                         | Egzamin ustny, Kolokwium ustne                               |
| U2                                           | Potrafi zaprezentować podstawowe instytucje partycypacji obywatelskiej we władzy ustawodawczej. Zna i umie czynnie skorzystać z instytucji wysłuchania publicznego.                                                                   | FIL_K2_U02, FIL_K2_U14                         | Egzamin ustny, Kolokwium ustne                               |
| U3                                           | Potrafi zaprezentować przykłady nowych metod zaangażowania publicznego obywateli i potrafi wskazać najkorzystniejsze warunki ich zastosowania.                                                                                        | FIL_K2_U02, FIL_K2_U14                         | Egzamin ustny, Kolokwium ustne                               |
| U4                                           | Potrafi zaprezentować instytucje udziału obywateli we władzy sądowniczej. Potrafi określić zasady wyboru i udziału w sprawowaniu władzy sądowniczej przez ławników w sądach.                                                          | FIL_K2_U02, FIL_K2_U14                         | Egzamin ustny, Kolokwium ustne                               |
| U5                                           | Potrafi zaprezentować koncepcje trójpodziału władz, relacji pomiędzy władzami i współczesne dyskusje na ten temat.                                                                                                                    | FIL_K2_U02, FIL_K2_U14                         | Egzamin ustny, Kolokwium ustne                               |
| <b>Kompetencji społecznych - Student/ka:</b> |                                                                                                                                                                                                                                       |                                                |                                                              |
| K1                                           | Jest gotów do wykorzystania wiedzy odnoszącej się do wzajemnych zależności pomiędzy współczesnymi teoriami demokracji zarysowując mapę współczesnych teorii demokracji i zna podstawowe pojęcia dotyczące partycypacji obywatelskiej. | FIL_K2_K01                                     | Kolokwium ustne                                              |
| K2                                           | Jest gotów do wykorzystania wiedzy odnoszącej się do podstawowych instytucji partycypacji obywatelskiej we władzy ustawodawczej. Zna i umie czynnie skorzystać z instytucji wysłuchania publicznego.                                  | FIL_K2_K01                                     | Kolokwium ustne                                              |

| Kod | Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie                                                                                                                                                                     | Efekty uczenia się dla kierunku | Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|--------------------------------------------------------------|
| K3  | Jest gotów do wykorzystania wiedzy odnoszącej się do nowych metod zaangażowania publicznego obywateli i potrafi wskazać najkorzystniejsze warunki ich zastosowania.                                         | FIL_K2_K01                      | Kolokwium ustne                                              |
| K4  | Jest gotów do wykorzystania wiedzy odnoszącej się do instytucji udziału obywateli we władzy sądowniczej. Potrafi określić zasady wyboru i udziału w sprawowaniu władzy sądowniczej przez ławników w sądach. | FIL_K2_K01                      | Kolokwium ustne                                              |
| K5  | Jest gotów do wykorzystania wiedzy odnoszącej się do koncepcji trójpodziału władz, relacji pomiędzy władzami i współczesne dyskusje na ten temat.                                                           | FIL_K2_K01                      | Kolokwium ustne                                              |

### Treści programowe dla zajęć

| Lp. | Treści programowe dla zajęć                                                                                                         | Efekty uczenia się dla zajęć | Formy zajęć            |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|------------------------|
| 1.  | Teorie demokracji i związane z nimi koncepcje udziału obywateli w sprawowaniu władzy – podstawowe pojęcia, zagadnienia i problemy.  | W1, U1, K1                   | Wykład, Konwersatorium |
| 2.  | Udział obywateli we władzy ustawodawczej - Case study: wysłuchanie publiczne.                                                       | W2, U2, K2                   | Wykład, Konwersatorium |
| 3.  | Udział obywateli we władzy wykonawczej: nowe metody angażowania publicznego obywateli (sondaże deliberatywne, citizens juries itp.) | W3, U3, K3                   | Wykład, Konwersatorium |
| 4.  | Udział obywateli we władzy sądowniczej – Case study: ławnicy                                                                        | W4, U4, K4                   | Wykład, Konwersatorium |
| 5.  | Udział obywateli w sprawowaniu władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej – wzajemna relacja władz a rola obywateli            | W5, U5, K5                   | Wykład, Konwersatorium |

### Informacje dodatkowe

| Forma zajęć    | Metody i formy prowadzenia zajęć                                                                                                                                                                                                             |
|----------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wykład         | Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny, Wykład problemowy, Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Uczenie problemowe (Problem-based learning), Metoda badawcza (dociekania naukowego) |
| Konwersatorium | Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Uczenie problemowe (Problem-based learning), Metoda badawcza (dociekania naukowego)                                                                                                    |

| Forma zajęć    | Warunki zaliczenia zajęć                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wykład         | <p>bardzo dobry (bdb; 5,0): student w bardzo dobrym stopniu opanował zagadnienie poruszane na wykładzie</p> <p>dobry plus (+db; 4,5): student w stopniu dobrym z plusem opanował zagadnienia poruszane na wykładzie</p> <p>dobry (db; 4,0): student w dobrym stopniu opanował zagadnienia poruszane na wykładzie</p> <p>dostateczny plus (+dst; 3,5): student w stopniu dostatecznym z plusem opanował zagadnienia poruszane na wykładzie</p> <p>dostateczny (dst; 3,0): student w stopniu dostatecznym opanował zagadnienia poruszane na wykładzie</p> <p>niedostateczny (ndst; 2,0): student w stopniu niedostatecznym opanował zagadnienia poruszane na wykładzie</p>                               |
| Konwersatorium | <p>bardzo dobry (bdb; 5,0): student w bardzo dobrym stopniu opanował zagadnienie poruszane na konwersatorium</p> <p>dobry plus (+db; 4,5): student w stopniu dobrym z plusem opanował zagadnienia poruszane na konwersatorium</p> <p>dobry (db; 4,0): student w dobrym stopniu opanował zagadnienia poruszane na konwersatorium</p> <p>dostateczny plus (+dst; 3,5): student w stopniu dostatecznym z plusem opanował zagadnienia poruszane na konwersatorium</p> <p>dostateczny (dst; 3,0): student w stopniu dostatecznym opanował zagadnienia poruszane na konwersatorium</p> <p>niedostateczny (ndst; 2,0): student w stopniu niedostatecznym opanował zagadnienia poruszane na konwersatorium</p> |

## Literatura

### Obowiązkowa

1. Piotr W. Juchacz, Deliberatywna filozofia publiczna. Analiza instytucji wysłuchania publicznego w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej z perspektywy systemowego podejścia do demokracji deliberatywnej, Wydawnictwo Naukowe IF UAM, Poznań 2015.
2. John Rawls, Liberalizm polityczny, PWN, Warszawa 1998 (fragmenty).
3. Piotr W. Juchacz, Trzy tezy o sędziach społecznych i ich udziale w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w Polsce, Filozofia Publiczna i Edukacja Demokratyczna, Tom 5 (2016), Nr 1, ss. 155-168

### Dodatkowa

1. David Held, Modele demokracji, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010.
2. Piotr W. Juchacz, Deliberacja – Demokracja – Partycypacja. Szkice z teorii demokracji ateńskiej i współczesnej, Wydawnictwo Naukowe IF UAM, Poznań 2006.
3. Monteskiusz, O duchu praw (różne wydania) [fragmenty]
4. Jürgen Habermas, O wewnętrznym powiązaniu między państwem prawa i demokracją, w: Przegląd Filozoficzny – Nowa Seria, 1995, nr 4, ss. 63-72.
5. "Ławnik, sędzia pokoju, ława przysięgłych. Społeczeństwo w wymiarze sprawiedliwości", Consilium Iuridicum, Wydanie specjalne, 24-11-2022.
6. Piotr W. Juchacz, "Rozwój europejskiego ruchu stowarzyszeń sędziów społecznych", Consilium Iuridicum, Wydanie specjalne 24.XI.2022, ss. 81-116.
7. Piotr W. Juchacz, "Deliberative Law-Making. A case study of the process of enacting of a 'constitution of the third sector' in the Polish Sejm", International Journal for the Semiotics of Law, Vol. 33, Number 1, 2020, pp. 77-100.

## Nakład pracy studenta i punkty ECTS

| Rodzaje zajęć studenta | Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć |
|------------------------|---------------------------------------------------------------------|
| Wykład                 | 15                                                                  |

|                                     |                             |
|-------------------------------------|-----------------------------|
| Konwersatorium                      | 15                          |
| Czytanie wskazanej literatury       | 30                          |
| Przygotowanie do zajęć              | 30                          |
| Przygotowanie do zaliczenia         | 15                          |
| Przygotowanie do egzaminu           | 15                          |
|                                     |                             |
| <b>Łączny nakład pracy studenta</b> | <b>Liczba godzin</b><br>120 |
| <b>Liczba punktów ECTS</b>          | <b>ECTS</b><br>4            |

\* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

## Efekty uczenia się dla kierunku

| Kod        | Treść                                                                                                                                                                                                                  |
|------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| FIL_K2_K01 | Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wykorzystania posiadanej przez siebie wiedzy i posiadanych umiejętności uwzględniając potrzebę ciągłego doskazywania się i rozwoju zawodowego                                        |
| FIL_K2_U02 | Absolwent/ka potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności badawcze oraz planuje projekty badawcze                                                                                                     |
| FIL_K2_U14 | Absolwent/ka potrafi dobierać i tworzyć strategie argumentacyjne, konstruować zaawansowane krytyczne argumenty, formułować wszechstronne odpowiedzi na krytykę                                                         |
| FIL_K2_W01 | Absolwent/ka zna i rozumie rolę refleksji filozoficznej w kształtowaniu kultury                                                                                                                                        |
| FIL_K2_W03 | Absolwent/ka zna i rozumie zależności między filozofią i naukami na poziomie umożliwiającym interdyscyplinarną i multidyscyplinarną pracę ze specjalistami z innych dziedzin nauki                                     |
| FIL_K2_W08 | Absolwent/ka zna i rozumie zależności między głównymi dziedzinami filozofii na poziomie zaawansowanym                                                                                                                  |
| FIL_K2_W12 | Absolwent/ka zna i rozumie historyczny rozwój wielu wiodących idei filozoficznych na poziomie umożliwiającym specjalizację w obrębie filozofii lub nauk społecznych                                                    |
| FIL_K2_W14 | Absolwent/ka zna i rozumie w szeroki sposób relacje zachodzące między strukturami i instytucjami społecznymi oraz między ich elementami                                                                                |
| FIL_K2_W15 | Absolwent/ka zna i rozumie rodzaje więzi społecznych (rodzinnych, towarzyskich, kulturowych, zawodowych, organizacyjnych, terytorialnych, ekonomicznych, politycznych, prawnych) i prawidłowości, którym one podlegają |
| FIL_K2_W16 | Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób poglądy na struktury i instytucje społeczne oraz rodzaje więzi społecznych                                                                                              |